

Regiorapportage Stedendriehoek

In opdracht van SER Gelderland

Augustus 2008

Drs. J.D. Gardenier
L.T. Schudde
M. Nanninga MSc

CAB
Martinikerkhof 30
9712 JH Groningen
050 - 3115113
cab@cabgroningen.nl
www.cabgroningen.nl

INLEIDING	2
1. KORT OVERZICHT PARTIJEN, DOELEN EN AGENDA	3
2. KENGETALLEN STEDENDRIEHOEK	5
2.1 Demografische ontwikkeling	5
2.2 Beroepsbevolking en participatiegraad	6
2.3 Werkgelegenheid	7
2.4 Vacatures	9
2.5 Uitkeringen	12
2.6 Niet-werkende werkzoekenden	12
2.7 Onderwijs	13
3. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	16

Inleiding

Deze regiorapportage is een onderdeel van de *informatievoorziening arbeidsmarkt Gelderland 2007-2012*. Dit is een samenwerkingsverband tussen het CAB, de Rijksuniversiteit Groningen en de provincie Gelderland in opdracht van SER Gelderland. In dit project worden de ontwikkelingen op de Gelderse arbeidsmarkt voor de komende 5 jaar in beeld gebracht.

Daarbij wordt aandacht besteed aan de economische ontwikkeling, werkgelegenheid, bedrijvigheid, bevolking, werkloosheid, uitkeringen en onderwijs. In een discrepantieanalyse wordt de krapte op de arbeidsmarkt in de provincie Gelderland in beeld gebracht. Tenslotte wordt aandacht besteed aan het concept van de transitionele arbeidsmarkt. De transitionele arbeidsmarkt onderscheidt meer bewegingen op de arbeidsmarkt dan van werk naar niet-werk en andersom. Er wordt onderscheiden naar stromen naar de arbeidsmarkt vanuit scholing, inactiviteit, zorg en pensionering.

In de regiorapportage vindt een vertaalslag plaats naar de regio. Deze vertaalslag is deels kwantitatief (cijfermatig) onderbouwd en deels kwalitatief onderbouwd. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van expertpanels en een meer trendmatige analyse. In de regiorapportage wordt ook nadrukkelijk ingegaan op de agendering van de arbeidsmarktthema's. De provincie Gelderland heeft de regio's in de provincie Gelderland, waar soms een POA of RPA actief is, nadrukkelijk benoemd als een organisatieniveau voor de uitvoering van het arbeidsmarktbeleid.

In onze benadering van arbeidsmarktinformatie is het daarom vooral belangrijk om de samenwerking van de verschillende partijen op de thema's te voorzien van relevante informatie en inzicht te verstrekken in de ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld demografie, werkgelegenheid en onderwijs. De regio's verschillen onderling in hun economische structuur en bevolkingsopbouw, toch kennen ze allemaal vergelijkbare bewegingen. De regio wordt in deze rapportage dan ook vooral als een schaal voor de uitvoering beschreven.

1. Kort overzicht partijen, doelen en agenda

RPA Stedendriehoek

De volgende gemeenten nemen deel aan het regionaal platform arbeidsmarkt: Lochem, Epe, Brummen, Zutphen, Voorst, Deventer en Apeldoorn.

Samenwerkende partijen

Het platform is een samenwerking tussen de gemeenten en een aantal partijen, te weten:

- o VNO-NCW Midden
- o MKB Midden
- o FNV
- o ROC Aventus
- o Hogeschool Saxion
- o Kamer van Koophandel
- o CWI Oost-Nederland
- o UWV Oost-Nederland

Visie

Het RPA geeft aan dat voor een sociaal-economisch sterke Stedendriehoek het nodig is dat de regio de omslag maakt naar een kennis- en netwerkeconomie, waarin alles draait om participatie, mobiliteit en flexibiliteit, samenwerking, kennis en ondernemerschap.

Het RPA ontplooit hiertoe de volgende activiteiten:

- o verbinden van partijen op de arbeidsmarkt;
- o signaleren van ontwikkelingen in economie en arbeidsmarkt;
- o delen van informatie en ervaringen;
- o uitvoering van een aantal proefprojecten.

Projecten

Het RPA Stedendriehoek geeft aan dat zij de arbeidsmarkt ziet als een breed multidisciplinair veld. Zij onderscheidt vier aandachtsgebieden:

- o Onderwijs
- o Werkenden
- o Bedrijfsvoering
- o Reserves

Uitgaande van deze vier aandachtspunten ordent zij haar activiteiten. Deze staan in de onderstaande figuur schematisch weergegeven.

Tabel: Werkprogramma 2008

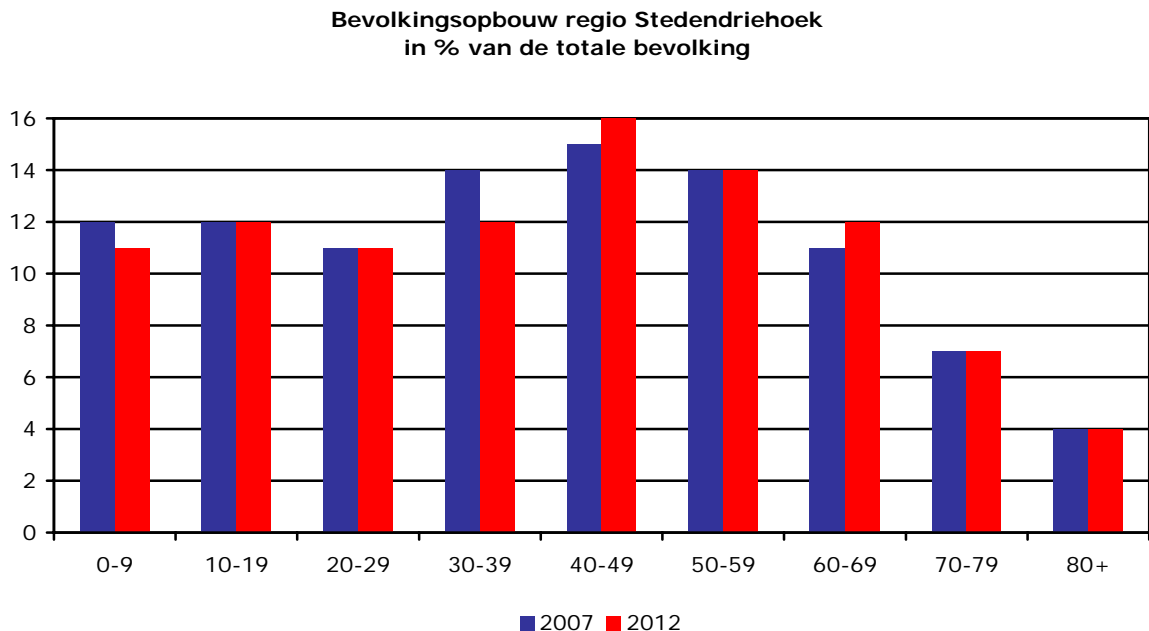
Project
1. Bevordering kwaliteit van het personeelsbeleid in het MKB
1.1 Poortwachtercentrum
1.2 Opzetten van netwerken van bedrijven om P&O-kennis te delen/ uitbouw van bestaande netwerken
1.3 Analyses van personeelsbestanden bij organisaties, anticiperen op vergrijzing
1.4 Bevorderen van flexibel werken
2. Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt
2.1 Tegengaan schooluitval en bevorderen van startkwalificaties
2.2 Bevorderen van instroom van leerlingen in tekortsectoren, in samenwerking met onder andere Technocentra
2.3 Nauwe samenwerking onderwijs-bedrijfsleven: Docentstages, praktijkopdrachten, bij elkaar in de keuken kijken, ondernemers als klant van onderwijs.
2.4 Aanwezigheid UT in de Stedendriehoek (i.s.m. Saxion)
2.5 Verbeteren aansluiting MBO-HBO
3. Reserves
3.1 Onbenutte reserves aanboren (nuggers, arbeidsgehandicapten, WSW-populatie)
3.2 Meer benutten mogelijkheden van sociale werkvoorziening
4. Werkenden
4.1 Leren en werken (EVC's, duale trajecten, leerwerkloketten)
4.2 Bevorderen ondernemerschap - StartSmart.
4.3 Ondernemerschap van andere groepen: werkzoekenden, arbeidsongeschikten en Nuggers en leerlingen
5. Ondersteuning
5.1 Marketing en contacten. Regionale banenmarkt/ recruitmentdagen/ congressen en symposia (ook voor interne marketing)
5.2 Arbeidsmarktonderzoek
5.3 Projectendatabank
5.3 Ondernemers betrekken bij arbeidsmarktbeleid, werkgeversbenadering en beter samenwerken in de keten
5.4 Secretariaat RPA

2. Kengetallen Stedendriehoek

Dit hoofdstuk bevat een aantal kengetallen over de regio Stedendriehoek. Het betreft hier cijfers over de demografische ontwikkeling, de beroepsbevolking, de participatiegraad, de werkgelegenheid, werkloosheid, uitkeringen, vacatures en onderwijs. Om de ontwikkeling van de regio in kaart te brengen, zijn daar waar mogelijk ook prognoses voor de ontwikkeling tot 2012 meegenomen. Voor een aantal onderwerpen waren deze gegevens niet voor handen. Om cijfers beter te kunnen plaatsen, is zoveel mogelijk een vergelijking gemaakt met de provincie Gelderland in het geheel.

2.1 Demografische ontwikkeling

In 2007 telt de regio Stedendriehoek 409.400 inwoners. Van 2007 tot 2012 zal de bevolking volgens een prognose van het Bureau Economisch Onderzoek van de provincie Gelderland met 1,5% stijgen tot 415.600 inwoners. De bevolking van de gehele provincie Gelderland zal over deze periode een minder sterke stijging kennen, namelijk 1,2%.

Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland, bewerking CAB

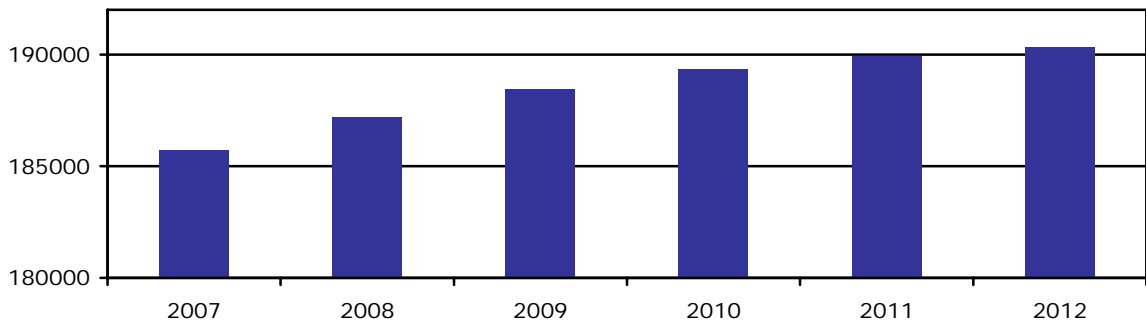
Bovenstaande figuur maakt duidelijk dat de bevolking van de regio Stedendriehoek de komende jaren zal vergrijzen en ontgroenen. Er zullen in 2012 dus relatief meer 'ouderen' zijn en minder jongeren. Het gaat hier echter niet om een grote verandering in de opbouw van de bevolking, maar om een geleidelijke verschuiving.

De provincie Gelderland zal een soortgelijke ontwikkeling kennen als de regio Stedendriehoek. Het percentage 65-plussers ligt in de provincie iets lager, maar kent ook een stijging van 2007 op 2012. Het percentage jongeren zal licht dalen.

2.2 Beroepsbevolking en participatiegraad

De totale beroepsbevolking van de regio Stedendriehoek omvat in 2007 185.700 personen. De verwachting is dat dit aantal tot 2012 met 2,5% zal stijgen tot 190.300 personen. De beroepsbevolking in de provincie Gelderland in zijn geheel zal minder sterk stijgen, namelijk met 2,1%.

Ontwikkeling beroepsbevolking 2007-2012
regio Stedendriehoek

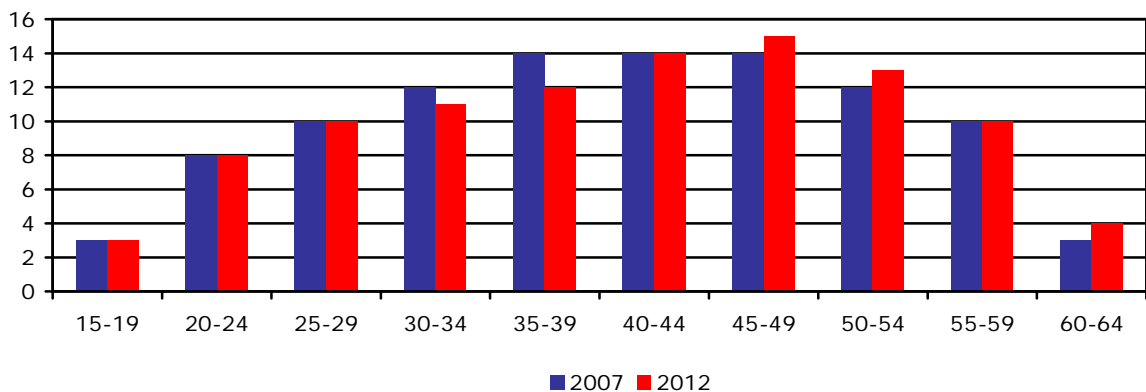

Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland

De stijging van de totale beroepsbevolking wordt veroorzaakt door een stijging van het aandeel 'ouderen' en door een hogere participatie van vrouwen.

De verwachting is dat de beroepsbevolking van de regio Stedendriehoek de komende jaren zal vergrijzen en ontgroenen. Evenals bij de ontwikkeling van de bevolkingsopbouw gaat het hier om een kleine verandering. De ontwikkelingen en de procentuele verdelingen naar leeftijdsgroep zijn voor de provincie Gelderland als geheel bijna hetzelfde als voor de regio Stedendriehoek. De leeftijdsopbouw van de beroepsbevolking van de Stedendriehoek is dus een goede afspiegeling van de beroepsbevolking in de hele provincie.

Leeftijdsopbouw beroepsbevolking regio Stedendriehoek
in % van de totale beroepsbevolking

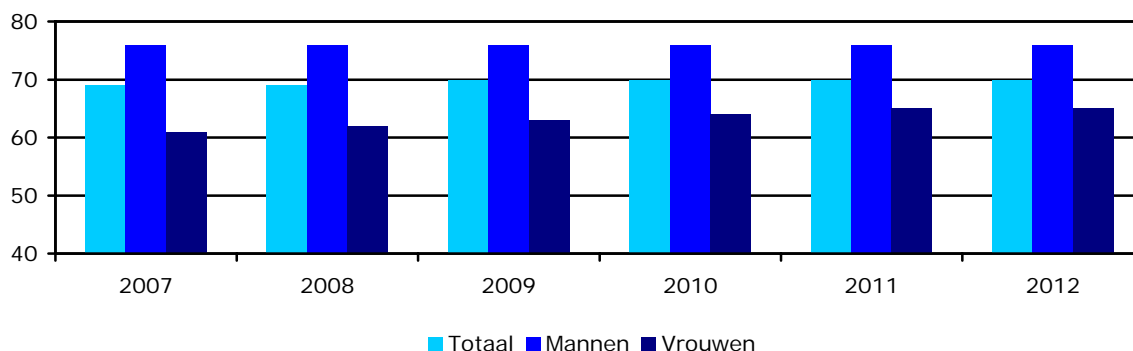
Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland, bewerking CAB

Uit onderstaande figuur komt naar voren dat de bruto participatiegraad (de beroepsbevolking als percentage van de totale bevolking van 15 tot 64 jaar) van 2007

tot 2012 met één procentpunt zal stijgen tot 70%. De stijging wordt veroorzaakt door een hogere participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt. Hun aandeel stijgt van 61% naar 65%. De participatiegraad van mannen blijft over de jaren 2007 tot 2012 onveranderd met 76%.

In vergelijking met de provincie Gelderland ligt de participatie van vrouwen in de regio Stedendriehoek hoog en de participatie van mannen laag.

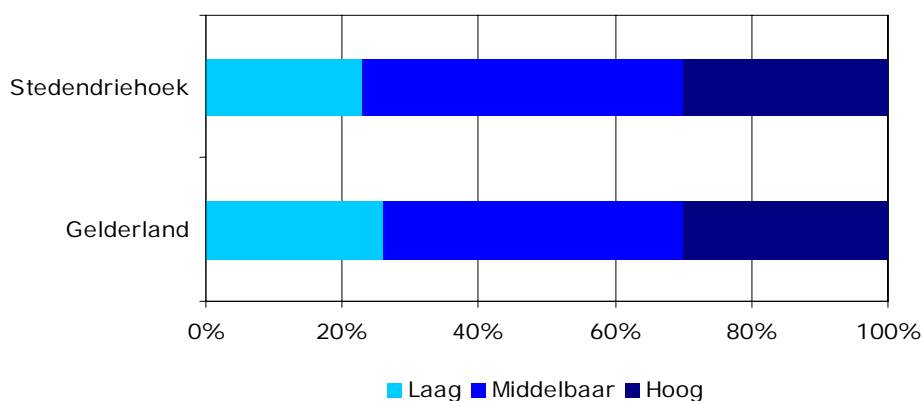
**Ontwikkeling bruto participatiegraad 2007-2012
regio Stedendriehoek**

Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland, bewerking CAB

De verdeling van de beroepsbevolking naar opleidingsniveau van de regio Stedendriehoek verschilt weinig van de provincie Gelderland als geheel. Er zijn in de Stedendriehoek relatief gezien minder mensen met een laag opleidingsniveau en meer mensen met een middelbaar opleidingsniveau.

**Beroepsbevolking naar opleidingsniveau 2003/2006
regio Stedendriehoek**

Bron: berekening CAB

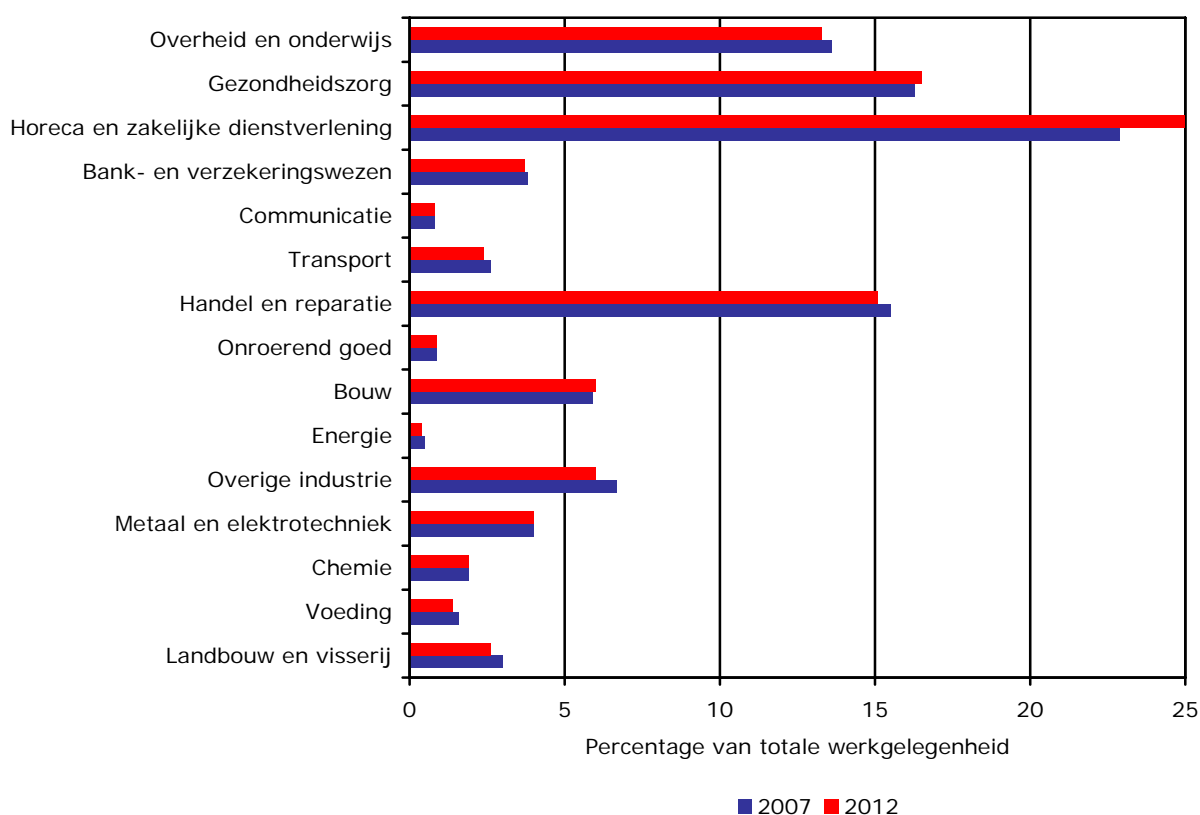
2.3 Werkgelegenheid

Van 2007 tot 2012 is voor de regio Stedendriehoek een geprognosticeerde stijging van 1,4% waar te nemen in het aantal banen van meer dan 12 uur per week. Dit aantal stijgt van 178.600 naar 181.100. Het aantal banen van minder dan 12 uur per week zal over dezelfde periode met 4% stijgen (van 28.500 naar 29.700). Het aantal 'kleine

banen' neemt naar verwachting dus sterker toe dan het aantal 'grote banen'. De vraag is hoe flexibel werknemers met een baan van minder dan 12 uur per week zijn. Willen zij op termijn doorgroeien naar een baan van meer dan 12 uur per week of willen zij in de toekomst in 'kleine banen' blijven werken? De stijging van de werkgelegenheid is in de regio Stedendriehoek minder sterk dan in de provincie Gelderland als geheel.

De verwachting is dat de structuur van de werkgelegenheid in 2012 weinig zal verschillen ten opzichte van 2007. Het aandeel van horeca en zakelijke dienstverlening zal nog groter worden, terwijl het aandeel van de industrie, handel & reparatie en landbouw & visserij zal afnemen. De structuur en de ontwikkelingen van de werkgelegenheid in de regio Stedendriehoek zijn vrijwel gelijk aan die van de provincie Gelderland.

**Werkgelegenheid naar sectoren >= 12 uur
regio Stedendriehoek**

Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland, bewerking CAB

Wat opvalt in de discrepantieanalyse¹ voor de provincie Gelderland is dat er zowel binnen de lagere als binnen de middelbare en hogere beroepen in 2008 en 2012 sprake is van een zeer krappe arbeidsmarkt in de medische sector. Dit kan voor de regio Stedendriehoek leiden tot problemen bij het vinden van personeel omdat de sector gezondheidszorg één van de grootste sectoren qua werkgelegenheid is.

¹ Het gaat hier om de discrepantieanalyse die voor de provincie Gelderland is uitgevoerd in het kader van het huidige onderzoek. Hierin is de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt onderzocht voor de jaren 2008-2012.. In de discrepantieanalyse wordt niet gerapporteerd op het niveau van de verschillende regio's. Wel geven de uitkomsten voor de provincie Gelderland als geheel een indicatief beeld voor de ontwikkelingen in de regio's.

De vraag naar managers, administratief, economisch en commercieel personeel is groter dan het aanbod. Deze krapte zal in 2012 nog groter zijn. Omdat de werkgelegenheid in de zakelijke dienstverlening en handel & reparatie hoog is, zal dit voor de regio Stedendriehoek problemen op kunnen leveren wat betreft het vinden van voldoende personeel.

Als we naar de verschillende beroepsniveaus kijken, valt op dat er aan de onderkant van de arbeidsmarkt sprake is van ruimte. Dit geldt voor zowel 2008 als 2012. De grootste krapte bevindt zich momenteel (en ook in 2012) in de middelbare beroepen. De krapte in de hogere en wetenschappelijke beroepen zal de komende jaren toenemen.

Discrepantieanalyse provincie Gelderland

	2008	2012
Totaal elementaire beroepen	-	-
Agrarisch	+	+
Technisch	0	+
Transport	-	-
(Para)medisch	++	++
Administratief, commercieel e.d.	0	+
Beveiliging	++	++
Verzorgend	-	0
Totaal lagere beroepen	0	0
Agrarisch	++	++
Technisch	++	++
Transport e.d.	++	++
(Para)medisch	++	++
Administratief, commercieel e.d.	+	++
Juridisch, bestuurlijk, beveiliging	++	++
Taalkundig, cultureel	+	+
Gedrag en maatschappij	0	+
Verzorgende e.d.	0	+
Totaal middelbare beroepen	++	++
Pedagogisch	0	0
Technisch	+	+
(Para)medisch	++	++
Administratief, commercieel, economisch, e.d.	+	++
Taalkundig, cultureel	0	0
Gedrag en maatschappij e.d.	0	0
Managers e.d.	+	++
Totaal hogere beroepen	0	+
Pedagogisch	0	0
Technisch	0	+
(Para)medisch e.d.	0	0
Economisch, administratief e.d.	+	++
Juridisch, bestuurlijk	0	0
Gedrag en maatschappij e.d.	0	0
Managers	++	++
Totaal wetenschappelijke beroepen	0	+

De discrepantieanalyse heeft betrekking op de provincie Gelderland als geheel. De sectoren die in de regio Stedendriehoek het grootste zijn qua werkgelegenheid en waarin sprake is van krapte of waarin krapte te verwachten is, zijn gearceerd (++ is een zeer krappe arbeidsmarkt, -- een zeer ruime arbeidsmarkt). De elementaire beroepen zijn niet naar sector uitgesplitst.

2.4 Vacatures

De volgende paragraaf bevat gegevens over vacatures. Het gaat hier om vacatures die aan het einde van iedere maand bij het CWI openstaan. Over het algemeen is ruim een derde van het totale aantal openstaande vacatures bij het CWI bekend. Het marktgebied van het CWI verschilt per sector en per beroepsgroep. Zo zijn vacatures

binnen de sector zakelijke dienstverlening oververtegenwoordigd. Vacatures voor hoger opgeleiden zijn bij het CWI ondervertegenwoordigd. De vacatures die bij het CWI geregistreerd staan geven zodoende een indicatief beeld van alle vacatures in de regio.

Het eerste wat opvalt in de ontwikkeling van het aantal openstaande vacatures is dat er een duidelijk patroon in te herkennen valt, met pieken rond maart/april en juli/augustus/september. In december/januari en in mei/juni is het aantal openstaande vacatures beduidend minder.

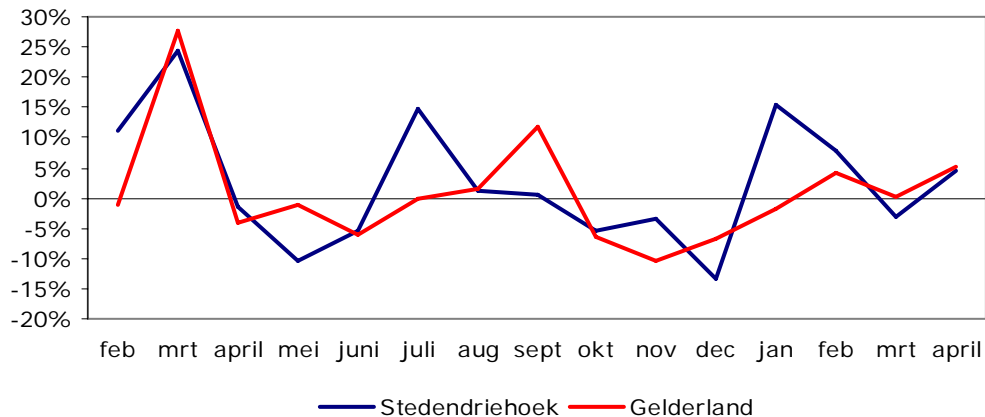

Bron: CWI

Wanneer we naar de groeipercentages van het aantal openstaande vacatures per maand kijken, valt op dat de percentages van de regio Stedendriehoek en de provincie Gelderland elkaar niet veel ontlopen. Het aantal openstaande vacatures stijgt in maart 2007 zowel in de provincie als in de regio Stedendriehoek sterk. Maar terwijl de regio Stedendriehoek sterke groei kent in juni, kent de provincie een piek in september. In januari 2008 is er in de regio Stedendriehoek sprake van een sterke stijging van het aantal openstaande vacatures. In de provincie is op dat moment sprake van een daling.

Verder valt op dat de piek in de groei van het aantal vacatures in maart 2007 voor beide gebieden zich niet herhaalt in maart 2008. Voor de Stedendriehoek is er dan zelfs sprake van een afname van het aantal openstaande vacatures. In april 2008 neemt het aantal vacatures toe, terwijl er een jaar eerder sprake was van een afname.

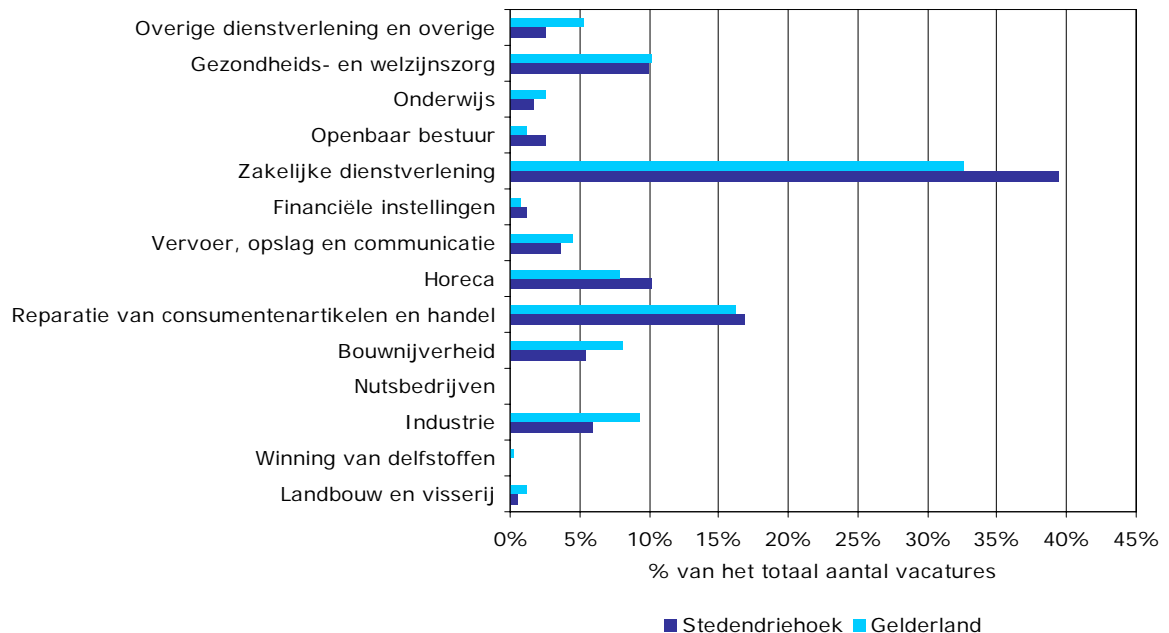
**Groei openstaande vacatures februari 2007 - april 2008
regio Stedendriehoek**

Bron: CWI, bewerking CAB

Gemiddeld zijn in 2007 de meeste vacatures voor zowel de regio Stedendriehoek als voor de provincie Gelderland te vinden in de sector zakelijke dienstverlening. Eerder zagen we al dat deze sector bij het CWI is oververtegenwoordigd. Het aandeel van de sector zakelijke dienstverlening in het totaal aantal vacatures is voor de Stedendriehoek veel groter dan voor de provincie. In deze regio bevinden zich dan ook een aantal steden, waar de zakelijke dienstverlening meestal goed vertegenwoordigd is. Ook het aandeel van de sector horeca is in de Stedendriehoek groter. In de provincie Gelderland zijn relatief gezien meer openstaande vacatures in de bouwnijverheid en de industrie.

**Openstaande vacatures naar sector, gemiddelde cijfers 2007*
regio Stedendriehoek**

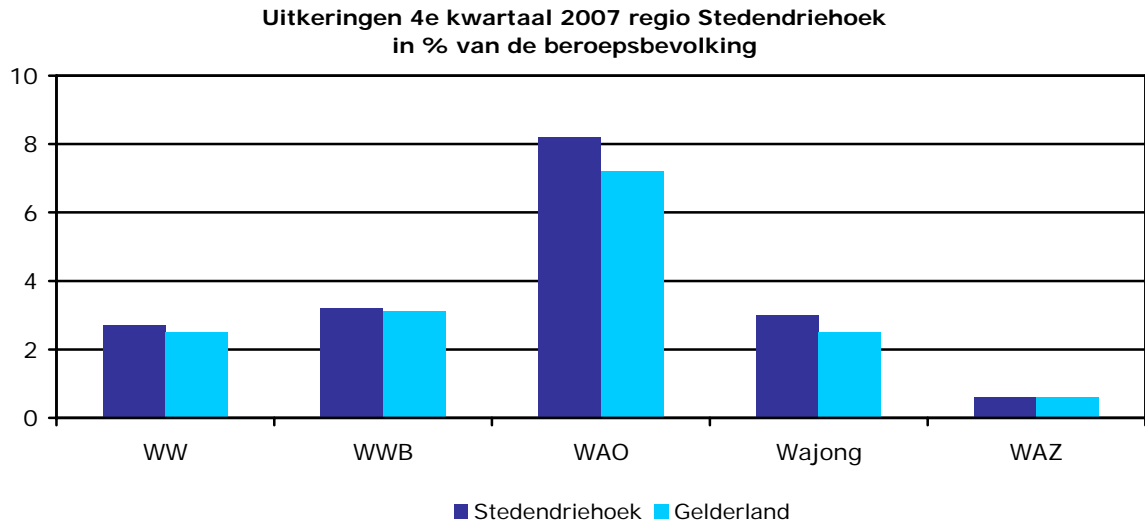

Bron: CWI, bewerking CAB

*De gemiddelden zijn berekend aan de hand van het aantal openstaande vacatures aan het einde van iedere maand.

2.5 Uitkeringen

Als we het aantal uitkeringen voor de regio Stedendriehoek afzetten tegen de totale beroepsbevolking, dan blijkt dat relatief veel mensen een WAO-uitkering ontvangen. In de provincie Gelderland als geheel ligt dit cijfer een procentpunt lager. Relatief gezien zijn er in de regio Stedendriehoek meer mensen die een Wajong-uitkering ontvangen. Wat betreft de andere uitkeringen zijn er geen grote verschillen met de provincie.

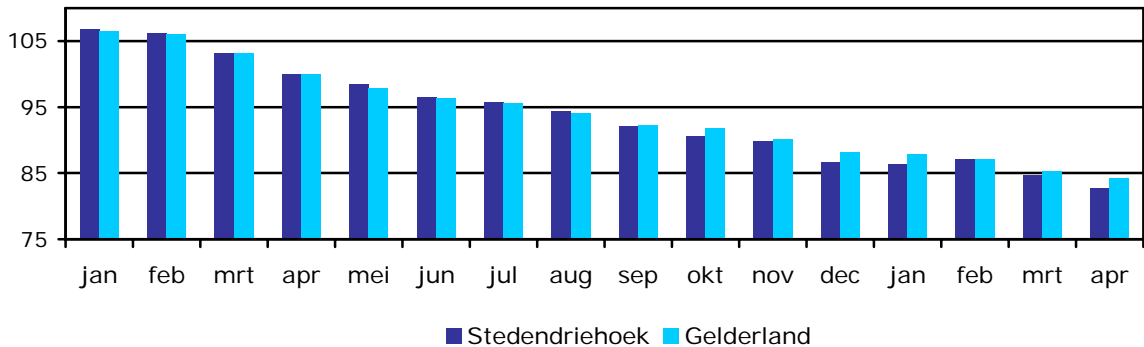
Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland & CBS, bewerking CAB

2.6 Niet-werkende werkzoekenden

In december 2007 zijn er in de regio Stedendriehoek 10.300 Niet-werkende werkzoekenden (Nww-ers). Dit is 5,6% van de beroepsbevolking. In de provincie Gelderland als geheel ligt het aantal Nww-ers als percentage van de beroepsbevolking 0,1 procentpunt hoger op 5,7%.

Het aantal Nww-ers ligt in de eerste maanden van 2008 voor zowel de provincie Gelderland als de regio Stedendriehoek een stuk lager dan in dezelfde maanden een jaar eerder. De provincie Gelderland kende een iets geleidelijker afname van het aantal Nww-ers dan de regio Stedendriehoek.

Ontwikkeling NWW regio Stedendriehoek
 Indexcijfers jan 2007 - april 2008 (april 2007 = 100)

Bron: CWI, bewerking CAB

Zowel in de regio Stedendriehoek als in de provincie Gelderland is 63% van de Nww-ers langer dan een jaar werkloos. Deze groep mensen heeft over het algemeen een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Van de Nww-ers is 37% minder dan een jaar werkloos. Zij kunnen over het algemeen met relatief weinig steun ingezet worden op de arbeidsmarkt.

Als we kijken naar het opleidingsniveau van de Nww-ers, blijkt dat 47% van hen een opleiding heeft voltooid op minimaal MBO-niveau, ruim de helft heeft een opleiding op of beneden Vmbo niveau. Voor de provincie Gelderland liggen deze percentages op respectievelijk 44% en 56%. Nww-ers op MBO-niveau hebben een relatief kleine afstand tot de arbeidsmarkt.

Over het algemeen zijn er in zowel de regio Stedendriehoek als de provincie Gelderland relatief gezien meer niet werkende ouderen.

2.7 Onderwijs

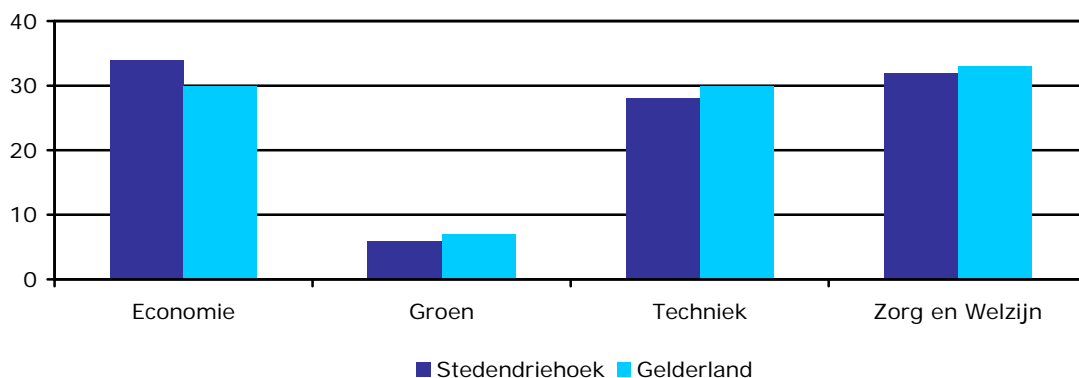
In onderstaande paragraaf worden alleen cijfers over deelnemers aan het MBO genoemd. MBO-opleidingen zijn zeer relevant voor de regionale arbeidsmarkt, omdat ongeveer 60% van de mensen die de arbeidsmarkt betreden een opleiding op MBO-niveau hebben afgerond.

Deelnemers MBO

In totaal volgen 13.000 mensen in de regio Stedendriehoek een MBO-opleiding. Opvallend is dat in vergelijking met de provincie Gelderland een groot aantal leerlingen een opleiding volgt in de richting economie. De overige sectoren zijn in de provincie beter vertegenwoordigd.

Uit de discrepantieanalyse blijkt dat de krapte op de arbeidsmarkt in de provincie Gelderland zich het sterkst manifesteert onder de middelbare beroepen. Onder andere de vraag naar administratief en commercieel personeel is groter dan het aanbod. Dit geldt ook voor de medische sector. Aangezien de sectoren gezondheidszorg, zakelijke dienstverlening en handel & reparatie sterk vertegenwoordigd zijn in de totale werkgelegenheid in de regio Stedendriehoek, is het positief dat relatief veel leerlingen een opleiding in de richtingen economie en zorg & welzijn volgen.

**Verdeling MBO-deelnemers naar sector 2007
in % van het totaal aantal deelnemers**

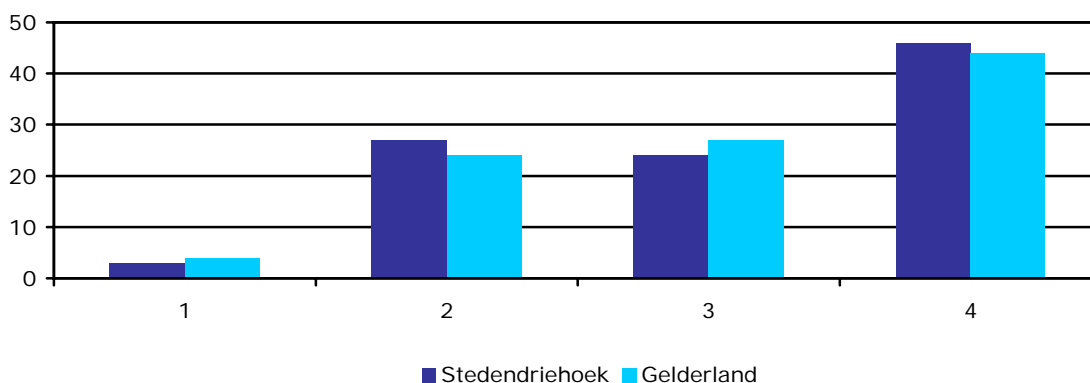

Bron: COLO, bewerking CAB

De meeste MBO-leerlingen in de Stedendriehoek (46%) volgen een opleiding op niveau 4. Bij niveau 4 gaat het om leerlingen die kunnen doorstromen naar een HBO-opleiding. Het percentage leerlingen op niveau 4 is in de Stedendriehoek relatief gezien groter dan in de provincie Gelderland als geheel.

In deze cijfers gaat het om het aantal *deelnemers* en niet om het aantal *gediplomeerden*. Niet alle deelnemers zullen hun opleiding afsluiten met een diploma. Uit onderzoek onder schoolverlaters blijkt dat van de BBL-deelnemers ongeveer tweederde uitstroomt naar de arbeidsmarkt. Van de BOL-deelnemers is dit een derde. Per niveau zit hier verschil in. De cijfers zijn dus een eerste indicatie voor beroepskeuze. Bovendien is er geen informatie beschikbaar over de sectoren waarin de afgestudeerde MBO-ers uiteindelijk terechtkomen. Wellicht is dit een andere sector dan de richting waarin zij zijn afgestudeerd.

**Verdeling MBO-deelnemers naar niveau 2007
in % van het totaal aantal deelnemers**

Bron: COLO, bewerking CAB

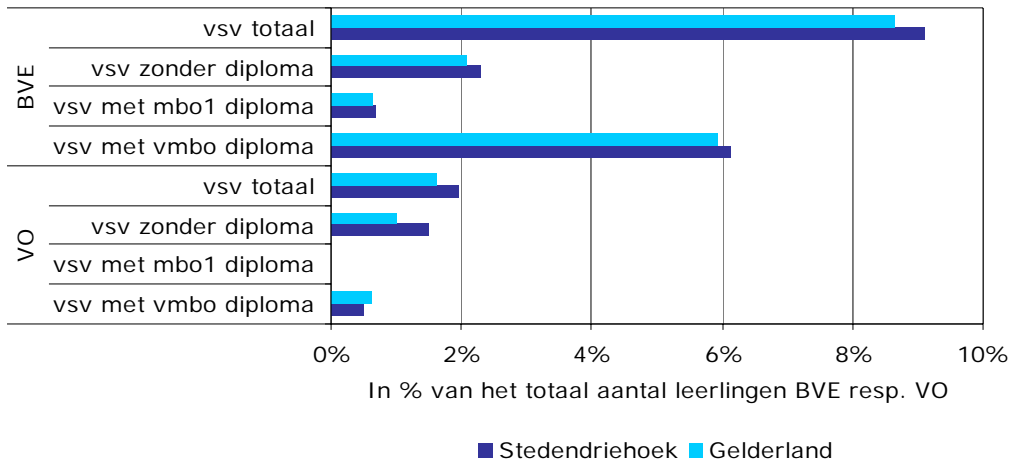
Voortijdig schoolverlaters

In onderstaande figuur is te zien dat het aantal voortijdig schoolverlaters als percentage van het totale aantal leerlingen in het beroepsonderwijs in het schooljaar 2005/2006² hoger is dan in het voortgezet onderwijs. Dit geldt zowel voor de provincie

² Omdat er geen recentere gegevens op regionaal niveau beschikbaar zijn, is wat betreft voortijdig schoolverlaters gebruik gemaakt van cijfers voor het schooljaar 2005/2006. Het is gebleken dat cijfers voor voortijdig schoolverlaten per jaar sterk kunnen verschillen.

Gelderland als voor de regio Stedendriehoek. Voor Stedendriehoek gaat het hier om respectievelijk 910 en 450 voortijdig schoolverlaters. Wel ligt het aantal schoolverlaters als percentage van het totaal aantal leerlingen in de regio Stedendriehoek hoger dan in de provincie. Dit gaat zowel op voor het totaal aantal voortijdig schoolverlaters als voor het aantal voortijdig schoolverlaters zonder diploma.

**Voortijdig schoolverlaters schooljaar 2005/2006
regio Stedendriehoek**

Bron: ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, bewerking CAB

3. Conclusie en aanbevelingen

Conclusie

De regio Stedendriehoek is een matig verstedelijkt gebied, met de daarbij behorende problemen als relatief veel mensen met een uitkering en relatief veel voortijdig schoolverlaters. Positieve kanten heeft het ook, zoals een hoge vrouwenparticipatie.

De verwachting is dat zowel de bevolking als de beroepsbevolking van de regio Stedendriehoek tot 2012 zullen stijgen. Ook zal er sprake zijn van een lichte ontgroening en vergrijzing. De groei van de beroepsbevolking zal vooral veroorzaakt worden door een stijging van het aandeel ouderen en door een grotere participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt. In vergelijking met de provincie Gelderland kent de regio Stedendriehoek een hoge participatie van vrouwen en een lage participatie van mannen.

Evenals de beroepsbevolking zal de werkgelegenheid in de Stedendriehoek de komende jaren naar verwachting stijgen, zij het iets minder sterk dan in de provincie Gelderland als geheel. Vooral het aantal banen van minder dan 12 uur per week zal sterk stijgen. Het aandeel van de sector horeca en zakelijke dienstverlening zal tot 2012 nog groter worden. Het aandeel van de industrie, handel & reparatie en landbouw & visserij zal juist afnemen. In de Stedendriehoek zijn veel vacatures te vinden in de zakelijke dienstverlening, maar ook in de horeca. Het grote aantal vacatures in de zomermaanden kan hierdoor verklaard worden.

Krapte op de arbeidsmarkt doet zich vooral voor in de sectoren zakelijke dienstverlening, handel & reparatie en gezondheidszorg. Positief is in deze zin dat relatief veel MBO-deelnemers een opleiding volgen in de richting economie. Ook zorg & welzijn en techniek zijn in het MBO goed vertegenwoordigd.

De beroepsbevolking van de Stedendriehoek is voornamelijk middelbaar opgeleid. Omdat de meeste krapte op de arbeidsmarkt zich juist daar manifesteert zal de regio Stedendriehoek in die zin minder last van krapte ondervinden. Er zijn relatief veel MBO-deelnemers die een opleiding volgen op niveau 4. Het aantal voortijdig schoolverlaters ligt iets hoger dan in de provincie Gelderland.

Relatief gezien zijn er in de regio Stedendriehoek veel mensen die een uitkering ontvangen. Vooral het aantal mensen met een WAO-uitkering als percentage van de beroepsbevolking is hoog.

Aanbevelingen

Op basis van deze regiorapportage lijkt de regio met haar ACTIEPLAN RPA Stedendriehoek 2008/2009 de goede weg ingeslagen te zijn. De meeste thema's die uit deze regiorapportage naar voren komen zijn verwerkt in het actieplan. Wij zien naast de al ingezette acties nog een aantal aandachtspunten. Het betreft hier geen adviezen op projectniveau, maar het benoemen van thema's die spelen of gaan spelen en die voor de regio een grote impact hebben. Omdat de arbeidsmarkt in Gelderland tussen de regio's ook belangrijke overeenkomsten kent zijn sommige aanbevelingen voor meer dan één regio of zelfs voor alle regio's opgenomen.

1. Pak de uitdaging aan de onderkant van de arbeidsmarkt op

Er is ruimte aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Uit de discrepantieanalyse blijkt dat in de elementaire en meeste lagere beroepen de arbeidsmarkt ruim is en

blijft. Een groot deel van het arbeidsaanbod dat nu nog aan de kant staat heeft een lage opleiding en verouderde of geen werkervaring. Dat vraagt om gerichte inzet van re-integratie-instrumenten. Een gevaar dat hierbij op de loer ligt is verdringing: een werkloze die met loonkostensubsidie aan de slag gaat duwt een ongesubsidieerde werkzoekende uit de markt.

Kijk dus kritisch naar de inzet van re-integratie-instrumenten die een hoog risico van verdringing met zich mee brengen. Creëer extra werkgelegenheid aan de onderkant van de arbeidsmarkt met perspectief op doorstroming naar werk op middelbaar niveau. De inzet van het netwerk onder werkgevers is daarbij van essentieel belang.

2. Zoek (sector) breed naar oplossingen voor knelpunten op middelbaar en hoger niveau

De arbeidsmarkt voor middelbaar en hoger opgeleiden blijft krap en wordt in een aantal sectoren alleen meer knapper. Belangrijk in dit proces is het herkennen en benoemen van concrete knelpunten en het vraaggestuurd opereren. Tweede vraag is of een knelpunt zichzelf niet via de marktwerking laat oplossen. Oplossingen liggen in verschillende richtingen en verschillen per sector. Te denken valt aan functiedifferentiëring, extra inzet van automatisering en ICT, het aantrekken van herintreders of zij-instromers (onderwijs en zorg) en het opzetten van (grensoverschrijdende) functiepools.

Oplossingen vragen wisselende coalities van partijen binnen en buiten het RAP of POA, die hierin faciliterend optreden. In het ene geval zal de bal meer liggen bij specifieke werkgevers en opleidingskolom binnen ROC's en HBO. In een ander geval kan de bal meer bij werkgevers, werknemers en bijvoorbeeld het CWI als intermediaire partij liggen.

3. Besteed aandacht aan flexibele arbeid

De werkgelegenheid in de regio zal de komende jaren toenemen. Hierbij zal met name het aantal "kleinere" banen (12 uur of minder) toenemen. Het huidige arbeidsmarktbeleid is hier nog niet geheel op ingericht. Aandacht voor bijvoorbeeld flexibele werktijden kan de participatie doen toenemen, het is mogelijk om uitkeringsgerechtigden te stimuleren "kleinere" banen te accepteren door bijvoorbeeld het instellen van premies. Tevens biedt flexibele arbeid mogelijk kansen voor uitbereiding van het aantal uren dat men wil werken.

Flexibele arbeid biedt ook nieuwe mogelijkheden voor de combinatie van werken en leren.

4. Benoem de gezondheidszorg als een pijler in het arbeidsmarktbeleid

Uit de discrepantieanalyse blijkt dat de er voor de gezondheidszorg in de regio nu en in de toekomst een krappe arbeidsmarkt is. Door hier op in te spelen kan een zekerheid voor de toekomst worden ingebouwd. Ook biedt de voorspelde krapte mogelijkheden voor het zittende uitkeringsbestand, dat bijvoorbeeld via opleiding toegeleid kan worden naar deze sector. Ook kan er gedacht worden aan het inzetten van EVC's om op deze wijze de tekorten op te vangen. Een goede samenwerking tussen gemeenten, CWI en werkgevers is hierbij gewenst

5. Ook ouderenbeleid is gewenst

Het arbeidsmarktbeleid van de regio zet sterk in op de activering van jongeren op de arbeidsmarkt. Uit de prognoses blijkt echter dat deze leeftijdsgroep de komende jaren zal krimpen. Om de arbeidsmarkt flexibel en goed functionerend te houden is het dan ook van belang in te zetten op arbeidsmarkt beleid voor

ouderen. Hierbij kan ingezet worden op beleid om langer door te werken, maar kan ook gedacht worden aan de activering van het uitkeringsbestand.

6. Monitor ingezette projecten

De regio Stedendriehoek heeft de afgelopen periode verschillende projecten opgezet. Het verdient aanbeveling op deze projecten te monitoren en/of te evalueren. Op deze wijze kan gekeken worden of de projecten (de gewenste) resultaten opleveren en tegen welke kosten.